

Doç. Dr. ÇAĞLA TANSUĞ

**İDARİ FAALİYETLERDE İŞLENEN
KİŞİSEL VERİLERİN
İDARE TARAFINDAN KORUNMASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1
I. İDARENİN İDARİ FAALİYETLERDE İŞLENEN KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN KAPSAMI.....	7
A. İDARİ FAALİYETLER BAKIMINDAN KİŞİSEL VERİ KAVRAMININ TÜRK HUKUKUNDAKİ GELİŞİMİ ve GÜNCEL DURUMU.....	8
1. 2010 Anayasa değişikliğinden önce.....	9
a. 108 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Kişilerin Korunmasına Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi	10
b. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri ve Anayasa Mahkemesi'nin K.2015/102 sayılı kararındaki tespitleri.....	14
c. Telekomünikasyon ve elektronik haberleşme sektörlerinde kişisel bilgilerin işlenmesi ve gizliliğinin korunmasına yönelik düzenlemeler.....	19
2. 2010 yılında Anayasal dayanağa kavuşan “kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı”	21
3. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu.....	25
a. Kişisel veri tanımı	27
b. Kişisel veri türleri.....	29
B. Kişisel Veri İşleyen İdarenin Hukuki Statüsü ve İdari Faaliyetlerde Kişisel Verileri İşleme Araçları	32
1. Kişisel veri işleyen idarenin 6698 sayılı Kanun uyarınca hukuki statüsü	32

a.	“Veri sorumlusu” olarak idare	33
b.	İdari faaliyetler kapsamında “veri işleyen”	36
c.	Türk hukukunda yokluğu hissedilen ve anlamı farklılaşan “veri koruma görevlisi”	37
2.	İdari faaliyetlerdeki kişisel verileri işleme kurallarının belirlenmesi ve kişisel veri işleme araçları	42
a.	Kişisel verilerin işlenmesine yönelik kuralların genel düzenleyici işlemlerle belirlenmesi.....	42
i.	Kişisel verilerin işlenmesine yönelik kuralların CBK’larla belirlenmesi karşısında Anayasa Mahkemesi’nin farklı sonuçlara vardığı kararlar	42
aa.	13 numaralı ve 14 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerindeki ilgili düzenlemeler	43
bb.	43 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ndeki ilgili düzenleme	48
ii.	Kişisel verilerin işlenmesine yönelik kuralların yönetmeliklerle belirlenmesi ihtimali	51
b.	Kişisel verilerin bireysel işlemlerle işlenmesi.....	55
c.	Kişisel verilerin idari eylemlerle işlenmesi	55
C.	İdari faaliyetler çerçevesinde işlenmekle birlikte 6698 sayılı Kanun’un tamamen veya kısmen uygulama alanı dışında kalan kişisel veriler ve kişisel veri işleme hâlleri	56
1.	“Kapsam” ve “Tanımlar” başlıklı maddelerden hareketle 6698 sayılı Kanun’un kapsamı dışında kalan kişisel veriler	57
2.	“İstisnalar” başlıklı madde uyarınca 6698 sayılı Kanun’un uygulama alanı dışında kalan kişisel veri işleme hâlleri.....	61
a.	“İstisnalar” başlıklı maddenin birinci fıkrası uyarınca 6698 sayılı Kanun’un uygulanmayacağı kişisel veri işleme hâlleri	61
i.	Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi	63

- ii. Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi.....65
- iii. Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi.....70
- iv. Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.....79
- b. “İstisnalar” başlıklı maddenin ikinci fıkrası uyarınca 6698 sayılı Kanun’un kısmen koruduğu kişisel veri işleme hâlleri83
 - i. Kişisel veri işleminin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması84
 - ii. İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi86
 - iii. Kişisel veri işleminin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması88
 - iv. Kişisel veri işleminin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.....91

II. İDARENİN İDARİ FAALİYETLERDE İŞLENEN KİŞİSEL VERİLERİ KORUMAK İÇİN KARŞILAMASI GEREKEN KOŞULLAR.....	95
A. İdarenin Kişisel Verileri Kaydetmeden Önce Karşılması Gereken Koşullar.....	97
1. Kişisel Verileri 6698 Sayılı Kanun'da Öngörülen Genel İlkelere Uygun İşleme Yükümlülüğü.....	98
a. Kanunla öngörülen usul ve esaslar çerçevesinde işleme.....	98
b. Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun işleme.....	99
c. Doğru ve gerektiğinde güncel işleme	100
d. Belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme	101
e. İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olarak işleme	102
f. Kişisel verileri ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza etmek suretiyle işleme.....	103
2. Veri Sorumlusu İdarenin VERBİS'e Kayıt Yükümlülüğü	103
a. VERBİS'e kaydolma zorunluluğu ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun istisna getirme yetkisi karşısında veri sorumlusu idarenin durumu.....	104
b. İdare bünyesinde koordinasyon görevlisi üst yöneticinin ve irtibat kişinin belirlenmesi	109
c. Kişisel veri işleme envanteri oluşturulması	111
d. Saklama ve imha politikasının belirlenmesi	112
e. VERBİS'e kayıt yükümlülüğünün karşılanması, kayıtların güncel şekilde tutulması ve kayıt yükümlülüğünün sona ermesi	117
i. Veri sorumlusu idarenin VERBİS'e kayıt yükümlülüğünü karşılaması	117
ii. Veri sorumlusu idare tarafından VERBİS kayıtlarının güncel durumda tutulması.....	119
iii. Veri sorumlusu idarenin VERBİS'e kayıt yükümlülüğünün sona ermesi.....	120

3. Veri Sorumlusu İdarenin Veri Güvenliğine İlişkin Yükümlülükleri Karşılması 122
 - a. İdari faaliyetler kapsamında işlenen özel nitelikli olmayan kişisel veriler için alınacak idari ve teknik tedbirler 123
 - b. İdari faaliyetler kapsamında işlenen özel nitelikli kişisel veriler için alınacak idari ve teknik tedbirler 128
4. İdari Faaliyetler Kapsamında İşlenen Veriler İçin Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi 130
 - a. İdari faaliyetler kapsamında idarenin aydınlatma yükümlülüğünün bulunmadığı veri işleme hâlleri 131
 - b. İdari faaliyetler kapsamında idarenin aydınlatma yükümlülüğünü karşılması gereken veri işleme halleri.. 132
 - i. Genel kural ve aydınlatma yükümlülüğünün karşılanmasında idarenin gözeceği usul ve esaslar 132
 - ii. Kişisel verilerin ilgili kişinin kendisinden elde edilmeyerek bir başka veri sorumlusu tarafından idareye aktarıldığı durumlarda aydınlatma yükümlülüğünün zamanı 135
 - iii. Kişisel verilerin idari faaliyetler kapsamında ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebileceği durumlarda idarenin aydınlatma yükümlülüğü 136
5. Kişisel Veri İşlemenin Hukuki Sebebini Doğru Tespit Etme Yükümlülüğü: İlgili Kişinin Açık Rızasına Dayanan Durumlar ve İdari Faaliyetler Bakımından İlgili Kişinin Açık Rızasının Aranmadığı Kişisel Veri İşleme Şartları 138
 - a. Özel nitelikli olmayan kişisel verilerin işlenebilmesi için ilgili kişinin açık rızasının aranmadığı veri işleme şartları 140
 - i. Kanunlarda açıkça öngörülmesi 141
 - ii. Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin

- kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması..... 142
- iii. Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması..... 144
- iv. Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için ilgili kişinin kişisel verilerini işlemesinin zorunlu olması 145
- v. Kişisel verilerinin ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması 146
- vi. Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması 148
- b. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi için ilgili kişinin açık rızasının aranmadığı veri işleme şartları..... 150
- i. Sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel veriler “kanunlarda öngörülen hâllerde” açık rıza aranmaksızın işlenebilir 151
- ii. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel verilerin açık rıza aranmaksızın işlenebileceği koşullar..... 154
- c. 6698 sayılı Kanun uyarınca ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın özel nitelikli olan ve olmayan kişisel verilerin işlenebileceği şartlar konusunda Anayasa Mahkemesi’nin değerlendirmeleri..... 160
- i. Anayasa Mahkemesi’nin 6698 sayılı Kanun’un özel nitelikli olmayan kişisel verilerin açık rıza aranmaksızın işlenebileceği şartları düzenleyen hükümlerine ilişkin değerlendirmeleri..... 161
- ii. Anayasa Mahkemesi’nin 6698 sayılı Kanun’un özel kişisel verilerin açık rıza aranmaksızın işlenebileceği şartları düzenleyen fıkrasına ilişkin değerlendirmeleri.... 164

B. İdarenin Kişisel Verileri Kaydetmesiyle Birlikte Karşılması Gereken Koşullar.....	168
1. İlgili Kişinin Başvurularına Cevap Verme Yükümlülüğü.....	169
a. Veri sorumlusu idareye yapılan başvurunun konusu: İlgili kişinin 6698 sayılı Kanun'un uygulanmasıyla ilgili talepleri.....	170
b. Veri sorumlusu idareye başvurunun usulü.....	172
c. Veri sorumlusu idarenin cevabı.....	173
2. Kişisel Veri İhlali Halinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na Bildirimde Bulunma Yükümlülüğü.....	176
3. İdarenin Saklama ve İmha Politikasının Gereğini Yerine Getirme Yükümlülüğü.....	180
a. "İmha"nın bileşenleri: Silme, Yok Etme, Anonim Hale Getirme.....	181
b. Veri sorumlusu idare tarafından işlenmekte olan kişisel verilerin imhasının gerektiği durumlar.....	183
c. Veri sorumlusu idare tarafından resen veya ilgili kişinin talebi üzerine kişisel verileri imha süreleri.....	185
d. Veri sorumlusu idare tarafından kişisel verileri içeren belge veya diğer kayıt ortamlarının imha edilmesi usulü ile 6698 sayılı Kanun doğrultusunda gözetilecek ilkeler.....	188
III. İDARİ FAALİYETLERDEKİ KİŞİSEL VERİ İHLALLERİ KARŞISINDA İDARENİN SAHİP OLDUĞU YETKİLER.....	191
A. 6698 sayılı Kanun Uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun Sahip Olduğu Yetkiler.....	192
1. Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun Kişisel Veri İhlallerini Şikâyet Üzerine veya Resen İnceleme Yetkisi.....	192
2. Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun İnceleme Sonucunda Verebileceği Kararlar.....	193
a. Karşılığında doğrudan idari para cezası öngörülmeyen kararlar.....	193

b. Karşılığında doğrudan idari para cezası öngörülen kararlar.....	194
i. İdari para cezası kararlarına doğrudan doğruya konu olabilecek fiiller	195
ii. İdari para cezası kararlarının idare bünyesinde uygulanması: Disiplin hükümlerine göre tesis edilecek işlemler ve sonucun Kurula bildirilmesi	197
B. KİŞİSEL VERİ İHLALİ KARŞISINDA 6698 SAYILI KANUN DIŞINDA İDAREYE VERİLEN İDARİ YAPTIRIM YETKİLERİ.....	199
SONUÇ	203
KAYNAKÇA.....	209